

BVSCVMDVCIS

BVSCVMDVCIS, à syluis atque nemoribus, quæ hoc loci quondam Brabantie Duci fuerunt, appellationem obtinet, vna ex quatuor præcipuis Brabantie ciuitatibus: Ludo literario, magna ciuium, & præstantium ædificiorum frequentia, pugnacique populo, ciuili tamen ac blando, nobilis. Hic multis ornamentis percelebris videtur Ecclesia cum artificioso horologio: vbi mercatura, lanificium, cæteræque mechanicæ artes florent. Natus est in hac ciuitate Georgius Macropedius, excellens trium linguarum professor.

LOVANIVM.

LOVANIVM, caput est vrbium Brabantiarum, cæli & aeris benignitate nulli cedens aliarum, cuius amoenus & iucundissimus situs, merito inuitauit maiores, vt Louanium sedem ac domicilium Musarum deligerent. Habet enim vniuersitatem, qua non sit alia secundum Parisiacam numerosior, architectorum iudicio, nullam pluribus locis inuenias pari politura. Huius & conspectu visitur domus ciuica operosissima, & quæ non vna re testetur olim florentissimam urbem fuisse Louanium. Xenodochium amplissimum, Carthusianorum quoque cœnobium intra mœnia, loco ab omni tumultu & frequentia femotissimo est. Ad muros vrbis, qua Machliniam itur, arx est insigni vetustate, ad otium, rerumque vrbianarum vacationem Principibus accommodata. E regione turris est, ea altitudine, vt inde videri sereno cælo Anuerpia possit, octo magnis milliarijs Louanio distans oppidum: vulgo, Impensa perdita, vocitata. Ager Louaniensis, præterquam rerum omnium, quæ conseruandæ hominis vitæ peropportuna sunt, etiam vini ferax, sed temperati, & studioforum cœrebro, quos sobrios esse decet, conuenientissimi.

MACHLINIA.

MACHLINIA M peruerterem, ac præclaram urbem, excussis cum antiquis, tum nouis auctoribus, comperimus, præseum nomen adhuc dum seruari. Ea, non male, naturæ beneficio, sita, salubri aere, in primis vitur, cæteris omnibus affluit rebus, quæ ad hominum consuetudinem sunt necessaria. Mediam fecat, perluitque flumen Delia. Hanc non ineptè meditullum vocaueris Brabantie, Louanio, Bruxella, Anuerpiaque tot clarissimis simul vrbibus, interclusum, & vndique quatuor milliarijs distans, quam detrapolim qui circumspexerit, is iustissimam trianguli formam efficiet. Interim Machlinia singulari iurisdictione valet, suisque, & proprijs legibus vitur, quo loci ante alia notandum hoc est. Grauidæ matres, dum pariendi instat tempus, relicta vrbe, in interioris Brantie municipium quoddam se conferunt, inibi onerosæ alui pondus deponunt, eo consilio, vt liberi, in partem immunitatum Brabantiarum, itidem veniant. Vrbis alioqui, per se non tantum adificiorum, tam priuatorum, quam publicorum descriptione nobilis, verum etiam operibus molibusque firmissima existit, eoque magis, quod dum supra caput est hostis, patefactis ostijs, viciniam omnem, diffusis aquis, instat vastis lacus, ciues complecti solent, atque hoc pacto, hostem intercludant. Cunctis autem vrbis operibus, splendore, artificio, structuraque antecellit Basilica D. Rumberto dicata, cui vasta, & præalta imminet turris, qua in speculæ loco, ad remotissimorum cum ciuitatum, tum amœnissimarum circumstantium possessionem prospectum, vtuntur. Secundum autem, cum dignitatis, tum magnificentie locum, illic obtinent septa Pizemburgicæ, in quibus commorantur Teutonico exilio ordine procreati religiosi milites. Sed huic vrbi dies ille septimus (vt ipsi vidimus) ante Idus Sextiles, exeunte anno, M. D. XLVI. funestus existit, hoc ferè initio. Cum horrenda tempestas cæli esset orta, ecce vasta turris portæ arenariæ vicina, qua maxima pulueris illius nitri vis afferuabatur, fulminis iactu, non modò conflagrauit, verum etiam à fundamentis frustulatum disiecta, lacerata, reuulsaque, est, vt ne vestigium quidem vllū prioris fabricæ, superesset, quodq; magis admirare, subitum istud, & inopinatum incendium, vrbis fossam, aquæ plenam, altam & sexcentis amplius passibus latam, ex ea parte non tantum siccauit, sed etiam arefecit, piscibus partim cunctis, partim vero relictis, quæque versus remotissimè sparsis. Quinetiam mœnia flamma deflagrata, ac eo vltius. Circumstantium domorum parietes tercentenorum amplius passuum intervallo, labefactati, aut deformati, vacillare, simulq; vno & eodem tempore puncto, malum insolens manere non solum per urbem, verum etiam suburbanam viciniam transcendere. At ne dū modus infortunio positus, quantopere enim lapidum iactus, quo instat tonitru, cælum contremuit, totam ciuitatem permiscuerit, quantumq; ruinarum passim ediderit, nisi ipse presensq; viderit, non facile credat vnusquisq; & multi nobiscum superant, etiamnum oculati testes. Huc accedit, hominum magna clades, quorum amplius ducentos perijisse, ac triplo plures vulneratos, accepimus, à fide dignis ciuib. Fulguri ac tonitruum tanta vis fuit, vt vsq; ab Anuerpia, Bruxellaq; sonus iste miserabilis multis credentibus terræ motum, in vicinitate factum, audiretur. Indigenæ verò ipsi, vsq; aliquo videre videbantur cælum ruere, ac vniuersum mundū inuerti. quippè, cum inter cæteros quidam in hypogeo concamerato, sed labefactato triduum inediam ferens, semisepulcrum iaceret, ruderibusq; fortè laritans, à circumstantibus extraheretur, attonito consternatoq; homini, animo similis, iactitatus est: Num qua vniuersi superest species? Quod igitur Machlinia de cælo cecidit, incredibile suarum rerum iacturam fecerit, id infelicitatis eius fuit, quod verò deinceps, non ex ea tantum parte, instaurata, sed multis præterea locis, ornata, honoris est hoc eiusdem. Vbi septendecim opificum collegia, exceptis coherarijs, ad senatum admittuntur, quoties de re quapiam graui, deliberatio suscipitur, quorum præcipuè sex, tanta apud suos gratia & auctoritate valent, (hi sunt Pictores, Ichthyopolæ, Insectores, Coriarij, Cereuiliarij ac Lanij) vt ex ijs quorannis singuli legantur Senatores, itaq; summus magistratus vniuersè duodecim, sex Patriijs, ac totidè Plebeijs, constat Senatorib. Lanificij laus, id quod pace cæterorum Belgarum dictum sit, Machliniensibus, in quantum diligentissima perquisitione didicimus, prima tribuitur. quod tamen illic olim, sine cōparatione, multo fuit huberius & copiosius exercitum. Intra eius enim territorium, supra ter mille duccenas textinas existisse, compertissimum habemus. quippè, legimus quemadmodum olim textores tribus multitudinē fieri vsq; adeò insolens, animis efferri, neq; se continere, vt coorto de repente tumultu, & correptis armis, cæteros ciues inuaderent: sed tumultuario isto prælio, inferiores, multos suarum amiserunt, itaq; temeritatis & superbie poenā, iure merito luerunt, nec eò contentus senatus, immunitatum, munerumq; prærogatiua, huiusmodi auctores turbaturum, priuauit. à quo vsq; tempore, et numero opificum, & exstimatione sunt diminuti, licet ad hanc diem textorum collegium audiatur, nunc amplum, nunc omnium reliquorū primum. Hæc vrbs vti telarum, & quidem optimarum, ita cortinarum multiplicium plena est: Tormenta, tintinnabula, deniq; instrumenta, ac vasa quævis, ambigam an alibi terrarum maiore artificio, dexterius, faciliusq; ære conflentur. Reperias hic itidem omnis generis nauium architectos, & fabricatores. Instructissimū in ea vrbe ad quouscūq; casus semper rerum dominus referuat armamentarium, tot tormentis aereis, ac ferreis, tot machinis bellicisq; instrumentis, puta, nauibus, pontibus, carris, postremò, tanta re castrensi, & militari suppellectile affluens, ac nouissimè tot operarijs fabricisq; plenum semper, vt spectatoribus admirationem copia pariat. Hominum memoria celebrantur Machlinia oriundi duo, Ioannes Goechus, & Arundineus grauis vterq; auctor. item Nicasijs Vordæus, is, qui licet visus vfarum ei casus, trimo eripuerit, in literis tamen vsq; eo profecit, tantosq; fecit progressus: vt vtriusq; iuris professione, Docturaq; dignitate claruerit, ac itircò abs Trichemio, inter naturæ miracula adnumeratur. Louanij enim, ac Colonie, iura publicè docuit, interpretatusq; est, discipulisq; nonnulla theorematum di-ctauit, quæ typis impressa, etiam dum extant, æternum alioqui duratura. Obijt rarus ille vir anno M. CCCC. LXXXII. Hinc ibidè editus est, (quemadmodum ipse in oratione ad Senatum Machliniensem apertè fatetur) Christophorus Longolius, vir, cum propter raritatem doctrinæ, tum propter virtutum cumulum, omni Europæ notissimus, quem non modò summo semper honore, priuati quouis homines, sed etiā principes viri coluerunt, quemq; certatim multis honorarijs muneribus donare voluerunt, sibiq; ita eius consuetudinē cōciliare, vel potius emere. Sed omnium vniuersè ordinum dona aspernatus, vnus Reip. Florentinæ, cuius aliquamdiu officiosus, studiosusq; existit, pensione annua contentus, multorum auctor operum, Parauit Anno M. D. XXII. libris immoritur. Contra D. Erasmus ille Roterodamus, in quadam familiarium epistolarum, ad Damianum suum Goechanum data, scribit, Longolium reuera fuisse Hollandinū. Schonhouia oriundū. At ipsi auctori, patriam professio, citius fides ponenda videtur, quàm cuius peregrino. Scitum enim illud est: Cuiq; suus imperat affectus. Superant hac tempestate inter literatos & claros homines, ciueisq; Machlinienses, Rumbertus Dodonæus, insignis medicus, idem Mathematices peritissimus, à quo multa nec ea parua opera, subcilio tempore lucubrata, accepimus. Deinde Philibertus ille Bruxellensis, albo geniorum regionum adscriptus, vir ceteroqui literatissimus, & excellens orator. Iacobus Vuastelius, in sanctum illud Machliniense consiliū coopatus, vir vndiq; eruditus, & honoratus, cuius F. Petrus, patre dignissimus, vt doctrina, sic eloquentia valet. A deò, vt eius ore indigena Senatus grauioribus quaestionibus, postulatissimè respondeat. Pereruditiorum illustriumque cæterorum virorum, quibus aliqua scientiæ laus datur, multitudine, breuitatis studio superfedere malumus in præsentia, quàm ieiunè sobrieque de singulis dicere. Hæc vrbs, alma nutritrix, alitrixque fuit, Philippi I. Carolique illius ter maximi Imp. Ph. illius Belgarum heri cum patris tum aui, quod illic tunc temporis vt plurimum, curia hærebat. Cuius amplissimæ prouinciæ vsuram, dum iam modò dictus Carolus auiæ Margari-tæ Austriacæ, quoad vita frueretur, daret, sedem Machlinie fixit, illa ipsa Herois, quæ etiam in ea vrbe, sui semper cupida, & quatiola, anno M. D. XXX. obiit. Beneficiorum verum omnium, quibus olim aliquando, ab Hero ornati sunt Machlinienses, par pulcherrimum hoc est: Primum omnium portuorum, quæ in singulas merces iustis locis exiguntur, sunt immunes. Secundo, bona eorum firma fixaque Belgicæ territorio circumscripita, per se libera existunt, nec obligatione sunt obligata (vt ceteræ popularium res) opt. iure prædijs comparanda, quàm immunitatem ex Caroli illius omnium nouissimi Aduorum Reguli Belgicarumque domini gratia, ac liberalitate, officijs, studio, opera, sunt demeriti. quod enim cum summa virtute, ac fortitudine, bello laborantem, semper subleuassent, vix vlli alij clientum, aut magis fidere, aut plus tribuere solebat, ac ea propter amplissimum illum Senatum (vulgo Consilium Regium) illic anno M. CCCC. LXXII. instituit, cuius ipse princeps esset, ceteroqui triginta quatuor viralem, puta Cancellario, coherario, binis præsidibus, quatuor equitibus, sex supplicum libellorum magistris, initiatis consiliarijs octo, profanis verò duodecim, partim Doctoribus, partim prolytis constantem. Hic Senatus, primo rerum dominum quocunq; esset, comitabatur, assequabaturque, absente verò principe, aut hero, Archigrammateus cunctis præerat. Eo autem, ab omni poenè Belgicæ tribunalibus, ius erat receptitum. Porro, cum vxoris Ioannæ beneficii Philippus I. ad amplissimam, Hispaniensium, & annexorum regnorum possessionem vocatus, necessario transmitteret, eius iussu, nouissimè anno M. D. III. ad eam urbem, in medio propè Belgio sitam, itaq; apprimè opportunam, sedeis fixit ille ipse senatus, eius tamè forma, & auctoritate, nec non Consiliarium numero, antea non nihil immutato, qui, vt nunc est, vno præside, sedecim consiliarijs, duobus scribis, ab epistolis, siue à secretis, octo, & cætera munusculorum turba. Huc generatim, post ciueis & tribuleis Flandris, Atrebatibus, Hollandinis, Middelburgensibus, Namurtribus, Luçeyrgensibus, Valenciniensibus, postremò illis, qui litigiosa illa prædia colunt, in Flandria, Hannoniaq; consinijs collocata (de quorum iurisdictione ac iudicatu, Flandri & Hannonienses valde perinaciter inter se contendunt) ex domestico foro, prouocare, appellare uel licet. Frisij item, Occidentem solem versus qui spectant, ac Vltraiectioni, paucis ab hinc annis hunc ipsum agnoscent Senatum, tanquam recognitorem ciuiliū causarum, quas ipsis ante iudicassent. Heic ex formula Prætoris thysaus Torquatorum item sistitur. Liteis, controuersiisq; omnes, tam ciuiles, quàm criminolas, semel iudex definit, nulla prouocationis prorogatione aut gratia, stante interim semper sua Curie Bruxellang, in causarum recognitione, prærogatiua auctoritate. Illo ipso in foro, in gratiam maximè peregrinorum, Gallicè litigatur, &c. Grauiissima etiam belli intestini, quo decennium Belgicæ prouinciæ, mirum in modum sunt labefactata, incommoda Machlinia sentijt: Nam, quia ab oppidanis Auriacus miles, siue receptus, siue oppidum militari strata gemate inuaserit, voluntati & direptioni militum, primum quidem Hispanorum, tum Gallorum & Germanorum, ab Albano ex Hannonia montibus, vi-